

Niet alle filosofie begint bij Plato

Maieutiek college 7
Theo Meereboer &
Petra Bolhuis

Maieutiek 2016-college-7

Twintigste eeuw

- Levensfilosofie
- Existentialisme
- Analytische filosofie en wetenschapsfilosofie
- Reacties op de wereldoorlogen

Maieutiek 2016-college-7

Vóór en ná de wereldoorlogen

- Het moderne denken dat begint bij Descartes eindigt met het postmodernisme 1979 .
- Levensfilosofie begint bij Schopenhauer, maar krijgt een tweede golf van belangstelling in de filosofie na WOII.
- Het postmodernisme grijpt terug op filosofie van de 19de eeuw m.n. Nietzsche en Schopenhauer en verbindt dit met de psychoanalyse.

Maieutiek 2016-college-7

Afscheid van een horizon

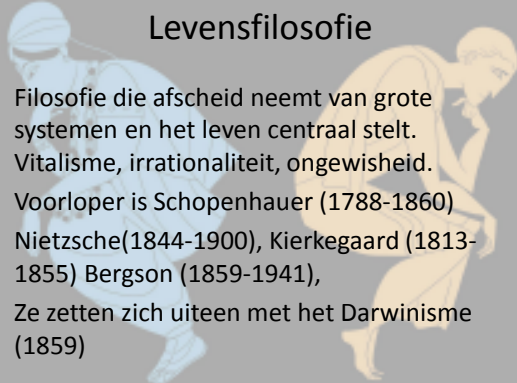
- Heidegger (1889-1976) en Husserl (1859-1938) als de laatste systeemfilosofie
- Wending naar de taal bij Wittgenstein I (1922) en II (1953 postuum) als beeld van een breuk met het verleden.

Maieutiek 2016-college-7

Levensfilosofie

- Filosofie die afscheid neemt van grote systemen en het leven centraal stelt. Vitalisme, irrationaliteit, ongewisheid.
- Voorloper is Schopenhauer (1788-1860)
- Nietzsche(1844-1900), Kierkegaard (1813-1855) Bergson (1859-1941),
- Ze zetten zich uiteen met het Darwinisme (1859)

Maieutiek 2016-college-7

Existentialisme (continentaal)

- Heidegger werkt door in denken van Sartre, Camus en de Beauvoir. Nieuw aan deze filosofie;
- Plaats; grotendeels buiten de universiteit,
- Vorm; toneelstukken, literatuur,
- Onderwerpen; politiek, emancipatie en het persoonlijke leven.
- Structuur; deels systematisch, maar ook het verslag van een zoektocht, debatten, hoe het denken te leven.

Maieutiek 2016-college-7

Analytische filosofie (anglo-amerikaans)

- Zoektocht naar helderheid en eenduidigheid als antwoord op horizonverlies.
- Logica en wiskunde centraal als methode en natuurwetenschappen als uitgangspunt.
- Wittgenstein I, Russell, Frege proberen een zekere grond te zoeken als bodem van kennis, als blijkt dat het axiomatisch is moet men over naar logische analyse van taal;
- Logica; De paradox van de hoop (paradox of the heap): vanaf hoeveel 'zandkorreltjes' kan men (niet meer) spreken van een 'hoop zand'?
- Philosophy of mind; is vrije wil verenigbaar met een gedetermineerde wereld

Maastricht 2016-college-7

Reflecties op wereldoorlogen

- Sartre;
 - 'Existentie gaat vooraf aan de essentie'
 - Vrijheid en verantwoordelijkheid
- Levinas;
 - Zoektocht naar weg uit het II Ya en die weg gaat via het gelaat van de ander.
- Arendt ;
 - onderzoek naar totalitarisme brengt haar naar aandacht voor de menselijke activiteit binnen de filosofie

Maastricht 2016-college-7

Internationale ontwikkelingen

- Wel reizen van westerse filosofen, maar weinig onderzoek en uitwisseling.
- Marx is exportproduct en m.n. de existentialisten zijn vaak zgn. 'fellow travellers'.
- Andere buitenlanden zijn begin 20ste eeuw vaak bron van het exotische en dus veel taal en antropologisch onderzoek.
- Comparatieve studies vinden vaker plaats in China of Japan dan in Europa.

Maastricht 2016-college-7

Indiase filosofie in Europa

- <http://www.uitzendinggemist.net/aflevering/205621/Krishnamurti.html>
- Veel invloed vanuit India in 20iger en daarna in 60iger jaren. Dan ook Tibet.
- Vaak spiritueel, praktisch en daardoor minder aandacht voor de theoretische filosofische achtergronden.
- Ook vandaag nog vaak buiten academisch; <http://www.filosofie-oostwest.nl/> of bij godsdienstwetenschappen ondergebracht.

Maastricht 2016-college-7